

USTAWA O ZAWODACH LEKARZA I LEKARZA DENTYSTY

KOMENTARZ

redakcja naukowa
Eleonora Zielińska

Elżbieta Barcikowska-Szydło
Katarzyna Majcher
Mirosława Malczewska
Witold Preiss
Krzysztof Sakowski
Eleonora Zielińska

2. wydanie

PRAKTYCZNE KOMENTARZE LEX

a Wolters Kluwer business

USTAWA O ZAWODACH LEKARZA I LEKARZA DENTYSTY

KOMENTARZ

redakcja naukowa
Eleonora Zielińska

Elżbieta Barcikowska-Szydło
Katarzyna Majcher
Mirosława Malczewska
Witold Preiss
Krzysztof Sakowski
Eleonora Zielińska

2. wydanie

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2014

Stan prawny na 31 stycznia 2014 r.

Wydawca
Izabella Malecka

Redaktor prowadzący
Ewa Wysocka

Opracowanie redakcyjne
Dominika Domiańska

Łamanie
JustLuk Łukasz Drzewiecki, Krystyna Szych, Krzysztof Drzewiecki

Poszczególne części napisali:

Eleonora Zielińska – wstęp, komentarz do art. 1–2, 4, 10–13, 14 (współautorstwo), 30, 38–39, 58

Elżbieta Barcikowska-Szydło – komentarz do art. 49a–55, 56 (współautorstwo), 57

Katarzyna Majcher – komentarz do art. 3, 5–9b, 14 (współautorstwo), 16a–16b, 20–20b, 45a–49, 56 (współautorstwo), 57a, 59–63a, 65–69

Mirosława Malczewska – komentarz do art. 31–37, 40–43, 45

Witold Preiss – komentarz do art. 14a–16, 16c–19j, 64

Krzysztof Sakowski – komentarz do rozdziału 4 (art. 21–29) i do art. 44

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2014

ISBN: 978-83-264-4453-1
2. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wstęp do I wydania	23
Wstęp do II wydania	27
Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty	31
Rozdział 1. Przepisy ogólne	33
Art. 1. [Zakres regulacji]	33
Art. 2. [Pojęcie wykonywania zawodu]	42
Art. 3. [Wyjaśnienie pojęć ustawowych]	60
Art. 4. [Obowiązki lekarza]	75
Rozdział 2. Prawo wykonywania zawodu lekarza	109
Art. 5. [Warunki przyznania prawa wykonywania zawodu, automatyczne uznawanie kwalifikacji]	109
Art. 5a. [Uznawanie kwalifikacji lekarzy – zasada tzw. praw nabytych]	145
Art. 5b. [Uznawanie kwalifikacji lekarzy dentystów – zasada tzw. praw nabytych oraz specjalnych praw nabytych]	152
Art. 5c. [Stosowanie zasad systemu ogólnego, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE]	158
Art. 5d. (uchylony)	166
Art. 5e. (uchylony)	167
Art. 5f. [Ograniczone prawo wykonywania zawodu dla potrzeb uznania kwalifikacji w systemie ogólnym]	167

Art. 6.	[Wykaz dokumentów, zaświadczenia potwierdzające kwalifikacje lekarzy]	169
Art. 6a.	[Termin na przyznanie prawa wykonywania zawodu, współpraca administracyjna, autentyczność dyplomów]	185
Art. 6b.	[Wykaz dokumentów poświadczających kwalifikacje do wykonywania zawodu przez obywateli Unii Europejskiej]	192
Art. 7.	[Prawo wykonywania zawodu przyznawane cudzoziemcom] ...	196
Art. 7a.	[Znajomość języka polskiego]	202
Art. 8.	[Wpis do rejestru, szczegółowy tryb postępowania w sprawie przyznania prawa wykonywania zawodu oraz prowadzenia rejestru]	207
Art. 9.	[Zasady udziału w konsylium, swoboda świadczenia usług transgranicznych]	212
Art. 9a.	[Informacje przekazywane usługobiorcom]	232
Art. 9b.	[Udzielanie świadczeń zdrowotnych podczas wydarzeń sportowych]	235
Art. 10.	[Przerwa w wykonywaniu zawodu lekarza]	238
Art. 11.	[Niedostateczne przygotowanie zawodowe]	242
Art. 12.	[Niezdolność do wykonywania zawodu]	248
Art. 13.	[Poufność postępowania]	262
Art. 14.	[Utrata prawa wykonywania zawodu]	265
Rozdział 2a. Lekarski Egzamin Końcowy i Lekarsko-Dentystyczny		
Egzamin Końcowy		273
Art. 14a.	[Zasady organizacji LEK i LDEK]	273
Art. 14b.	[Komisja Egzaminacyjna]	285
Art. 14c.	[Ustalanie wyników LEK i LDEK, opłaty egzaminacyjne, świadectwa złożenia egzaminów]	288
Art. 14d.	[Należności za udział w pracach Komisji Egzaminacyjnej]	292
Art. 14e.	[Delegacje do wydania przepisów wykonawczych]	293
Rozdział 3. Kształcenie podyplomowe		
Art. 15. [Staż podyplomowy]		300
Art. 16. [Zasady i tryb uzyskiwania tytułu specjalisty]		335
Art. 16a. [Automatyczne uznawanie specjalizacji lekarskich i lekarsko-dentystycznych]		340

Art. 16b. [Stosowanie zasad systemu ogólnego]	353
Art. 16c. [Postępowanie kwalifikacyjne]	354
Art. 16d. [Dopuszczalność odbywania w tym samym czasie tylko jednego szkolenia specjalizacyjnego]	360
Art. 16e. [Postępowanie kwalifikacyjne cd.]	360
Art. 16f. [Program specjalizacji]	362
Art. 16g. [Delegacje do wydania rozporządzeń wykonawczych]	366
Art. 16h. [Rodzaje umów o szkolenie specjalizacyjne]	369
Art. 16i. [Czas pracy specjalizującego się lekarza]	372
Art. 16j. [Zasady finansowania rezydentury]	379
Art. 16k. [Dofinansowywanie szkolenia specjalizacyjnego ze środków Funduszu Pracy]	383
Art. 16l. [Okoliczności uzasadniające przedłużenie okresu szkolenia specjalizacyjnego]	384
Art. 16m. [Kierownik specjalizacji, kierownik stażu, zaliczanie staży i kursów]	389
Art. 16n. [Uznawanie tytułu specjalisty uzyskanego za granicą poza państwami UE]	395
Art. 16o. [Utrata przez lekarza możliwości odbywania szkolenia specjalizacyjnego]	398
Art. 16p. [Rejestr specjalizujących się lekarzy]	401
Art. 16r. [Wnioskowanie o przystąpienie do PES]	406
Art. 16s. [Państwowy Egzamin Specjalizacyjny]	411
Art. 16t. [Opłata za przystąpienie do PES po raz czwarty]	413
Art. 16u. [Państwowa Komisja Egzaminacyjna]	414
Art. 16w. [Wynik PES]	416
Art. 16x. [Delegacje do wydania rozporządzeń wykonawczych]	417
Art. 17. [Umiejętności z węższych dziedzin medycyny]	436
Art. 18. [Ustawiczne doskonalenie zawodowe]	444
Art. 19. [Podmioty uprawnione do prowadzenia kształcenia podyplomowego lekarzy]	454
Art. 19a. [Kształcenie wykonywane przez przedsiębiorcę]	459
Art. 19b. [Wniosek o wpis do rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe lekarzy i lekarzy dentyków]	461
Art. 19c. [Rejestr organizatorów kształcenia]	467

Art. 19d. [Podstawy odmowy wpisu wnioskodawcy do rejestru i wykreślenia z rejestru]	469
Art. 19e. [Kontrola organizatorów kształcenia]	473
Art. 19f. [Jednostki organizacyjne uprawnione do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego]	481
Art. 19g. [Jednostki organizacyjne prowadzące kursy szkoleniowe]	485
Art. 19h. [Nadzór Ministra Zdrowia nad szkoleniem specjalizacyjnym]	487
Art. 19i. [Kontrola szkolenia specjalizacyjnego]	488
Art. 19j. [Monitorowanie systemu szkolenia specjalizacyjnego]	490
Art. 20. [Prawo używania tytułu i stopnia naukowego oraz tytułu specjalisty]	491
Art. 20a. [Prawo używania tytułu specjalisty, wykaz specjalności lekarskich uznawanych automatycznie]	492
Art. 20b. [Tytuł określający wykształcenie]	497
Rozdział 4. Eksperyment medyczny	501
Art. 21. [Definicje. Eksperyment leczniczy i badawczy]	501
Art. 22. [Ogólne warunki eksperymentu medycznego]	512
Art. 23. [Kwalifikacje kierującego eksperymentem medycznym]	525
Art. 24. [Prawo do informacji uczestnika eksperymentu]	526
Art. 25. [Zgoda na eksperyment]	528
Art. 26. [Ograniczenia podmiotowe w prowadzeniu eksperymentu medycznego]	540
Art. 27. [Cofnięcie zgody na eksperyment]	544
Art. 28. [Wykorzystanie informacji z eksperymentu]	545
Art. 29. [Komisje bioetyczne]	546
Rozdział 5. Zasady wykonywania zawodu lekarza	554
Art. 30. [Obowiązek udzielenia pomocy]	554
Art. 31. [Prawo do informacji]	575
Art. 32. [Zgoda na badania i inne świadczenia zdrowotne]	600
Art. 33. [Leczenie bez zgody]	631
Art. 34. [Zgoda na zabieg operacyjny lub metodę podwyższonego ryzyka]	640
Art. 35. [Przekroczenie zakresu zgody]	656

Art. 36.	[Prawo do intymności i poszanowania godności]	662
Art. 37.	[Dodatkowa opinia lub konsylium]	671
Art. 38.	[Odmowa leczenia]	677
Art. 39.	[Powstrzymanie się od świadczeń niezgodnych z sumieniem] ...	691
Art. 40.	[Tajemnica lekarska]	702
Art. 41.	[Prowadzenie dokumentacji medycznej]	725
Art. 42.	[Orzekanie po osobistym zbadaniu]	762
Art. 43.	[Stwierdzenie zgonu]	772
Art. 44.	[Objęcie ochroną prawną należną funkcjonariuszowi publicznemu]	782
Art. 45.	[Ordynowanie środków farmaceutycznych i materiałów medycznych]	790
Art. 45a.	[Zgłoszenie działania niepożądanego produktu leczniczego] ...	829
Art. 45b.	(uchylony)	836
Art. 46.	[Zakaz sprzedaży niektórych produktów]	838
Art. 47.	[Szczególne zagrożenie zdrowia publicznego]	842
Art. 48.	[Zwalczanie skutków katastrof, epidemii i klęsk żywiolowych]	843
Art. 48a–48b.	(uchylone)	846
Art. 49.	[Udział w komisjach lekarskich dla celów kwalifikacji do czynnej służby wojskowej]	846
Art. 49a.	(uchylony)	851
Art. 50.	(uchylony)	852
Art. 50a.	[Grupowa praktyka lekarska]	900
Art. 50b.	(uchylony)	910
Art. 50c.	(uchylony)	910
Art. 51.	(uchylony)	910
Art. 52.	(uchylony)	910
Art. 52a.	(uchylony)	910
Art. 52b.	[Wizytacja praktyk lekarskich]	911
Art. 53.	[Zatrudnienie]	917
Art. 54.	(uchylony)	923
Art. 55.	(uchylony)	924
Art. 56.	(uchylony)	924
Art. 57.	[Zaskarżalność uchwał rad lekarskich]	929

Art. 57a. [Obowiązki informacyjne]	940
Rozdział 6. Przepisy karne	943
Art. 58. [Leczenie bez uprawnień]	943
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	950
Art. 59. [Zmiana przepisów kodeksu karnego]	950
Art. 60. [Zmiana przepisów ustawy o izbach lekarskich]	951
Art. 61. [Zmiana przepisów ustawy o środkach farmaceutycznych]	953
Art. 62. [Zmiana tytułu zawodowego lekarzy dentyków]	953
Art. 63. [Wymiana zaświadczeń o prawie wykonywania zawodu]	954
Art. 63a. [Obowiązek złożenia LEP lub LDEP]	956
Art. 64. [Zachowanie uprawnień]	957
Art. 65. [Termin na uzyskanie zezwolenia oraz wpisu do rejestru indywidualnych praktyk lekarskich]	961
Art. 66. [Stosowanie dotychczasowych przepisów]	962
Art. 67. [Zachowanie w mocy dotychczasowych przepisów wykonawczych]	962
Art. 68. [Uchylenie poprzednio obowiązujących aktów prawnych]	963
Art. 69. [Termin wejścia w życie ustawy]	963
Bibliografia	965
Orzecznictwo sądów polskich	983
Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	989

WYKAZ SKRÓTÓW

Źródła prawa krajowego

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k.w. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030)
- k.w. – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 482 z późn. zm.)

- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.)
- p.a.s.c. – ustawa z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264 z późn. zm.)
- pr. bud. – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.)
- pr. farm. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.)
- p.r.d. – ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- p.s.w. – ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.)
- r.b.l.o.z. – rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2005 r. w sprawie trybu przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz. U. Nr 74, poz. 647)
- r.d.z.l. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 października 2004 r. w sprawie sposobu dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 231, poz. 2326 z późn. zm.)
- r.k.b. – rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 11 maja 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad powoływania i finansowania oraz trybu działania komisji bietycznych (Dz. U. Nr 47, poz. 480)
- r.o.n.i.w. – rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 4 lutego 2004 r. w sprawie trybu doprowadzania, przyjmowania i zwalniania osób w stanie nietrzeźwości oraz organizacji izb wytrzeźwień i placówek utworzonych lub wskazanych przez jednostkę samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 20, poz. 192 z późn. zm.)
- r.o.w.u. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 81, poz. 484)

-
- rozp. LEK i LDEK – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie Lekarskiego Egzaminu Końcowego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego (Dz. U. poz. 903)
- r.p.z.sz.l. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. Nr 153, poz. 1783 z późn. zm.)
- r.r.l. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 marca 2012 r. w sprawie recept lekarskich (Dz. U. poz. 260 z późn. zm.)
- r.r.p.p.k.p. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 grudnia 2006 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. Nr 239, poz. 1739)
- r.r.z.d.m. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 177)
- r.s.l. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. poz. 26)
- r.s.p.l. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. poz. 1082 z późn. zm.)
- r.s.p.z. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 kwietnia 2012 r. w sprawie sposobu postępowania podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne ze zwłokami pacjenta w przypadku śmierci pacjenta (Dz. U. poz. 420)
- r.s.s.l. – rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie odbywania szkolenia specjalizacyjnego przez lekarza w podmiocie leczniczym utworzonym przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych (Dz. U. poz. 1536)
- r.s.s.z. – rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 3 sierpnia 1961 r. w sprawie stwierdzenia zgonu i jego przyczyny (Dz. U. Nr 39, poz. 202)

- r.s.s.ż. – rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 marca 2013 r. w sprawie trybu i sposobu odbywania szkolenia specjalizacyjnego przez lekarza będącego żołnierzem w czynnej służbie wojskowej oraz pełniącego służbę lub zatrudnionego w podmiocie leczniczym utworzonym przez Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. poz. 401)
- r.ś.o.s.p. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 września 2006 r. w sprawie środków odurzających, substancji psychotropowych, prekursorów kategorii 1 i preparatów zawierających te środki lub substancje (Dz. U. Nr 169, poz. 1216 z późn. zm.)
- r.w.a.p.l. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 października 2002 r. w sprawie wydawania z apteki produktów leczniczych i wyrobów medycznych (Dz. U. Nr 183, poz. 1531)
- r.w.k.z. – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie wzoru karty zgonu oraz sposobu jej wypełniania (Dz. U. Nr 153, poz. 1782 z późn. zm.)
- u.b.ż.ż. – ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914 z późn. zm.)
- u.c.b.a. – ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 621 z późn. zm.)
- u.c.ch.z. – ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 z późn. zm.)
- u.d.l. – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 174)
- u.dz.l. – ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 217)
- u.f.u.s. – ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.)
- u.i.l. – ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 219, poz. 1708 z późn. zm.)
- u.k.ż. – ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie kłęski żywiolowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558 z późn. zm.)

-
- u.l.s. – ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o lekarzu sądowym (Dz. U. Nr 123, poz. 849 z późn. zm.)
- u.o.d.o. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.)
- u.o.p. – ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161)
- u.o.z.p. – ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
- u.p.k.t.n. – ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411 z późn. zm.)
- u.p.n. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.)
- u.p.o.o. – ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 461 z późn. zm.)
- u.p.p. – ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 159 z późn. zm.)
- u.p.r.m. – ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 757 z późn. zm.)
- u.p.r.o.p. – ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz. 78 z późn. zm.)
- u.p.s.k. – ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. Nr 106, poz. 681 z późn. zm.)
- u.r.l. – ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. Nr 122, poz. 696 z późn. zm.)

- u.r.m. – ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 392 z późn. zm.)
- u.r.s.z. – ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz. U. Nr 55, poz. 236 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.)
- u.s.p. – ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 591 z późn. zm.)
- u.s.u.s. – ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 z późn. zm.)
- u.s.w.ż.z. – ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593 z późn. zm.)
- u.ś.o.z. – ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.)
- u.ś.p.u.s. – ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 159)
- u.w.m. – ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. Nr 107, poz. 679 z późn. zm.)
- u.w.t.p.a. – ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
- u.z.ch.z. – ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 947)
- u.z.i.w. – ustawa z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648 z późn. zm.)
- u.z.l. – ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 z późn. zm.)

- u.z.o.z. – ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 z późn. zm.), uchylona
- u.z.p.d. – ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930 z późn. zm.)
- u.z.p.p. – ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.)

Źródła prawa unijnego

- dyrektywa 2004/38/WE – dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz. Urz. UE L 158 z 30.04.2004, s. 77, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, s. 46, z późn. zm.)
- dyrektywa 2005/36/WE – dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, s. 22, z późn. zm.)
- dyrektywa 2006/100/WE – dyrektywa Rady 2006/100/WE z dnia 20 listopada 2006 r. dostosowująca niektóre dyrektywy w dziedzinie swobodnego przepływu osób, w związku z przystąpieniem Bułgarii i Rumunii (Dz. Urz. UE L 363 z 20.12.2006, s. 141)
- dyrektywa 78/686/EWG – dyrektywa Rady 78/686/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. dotycząca wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji osób wykonujących zawód lekarza dentystry, łącznie ze środkami mającymi na celu ułatwienie skutecznego wykonywania prawa przedsiębiorczości i świadczenia

- dyrektywa 78/687/EWG – usług (Dz. Urz. WE L 233 z 24.08.1978, s. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 1, s. 67, z późn. zm.)
- dyrektywa Rady 78/687/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. dotycząca koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w zakresie działalności lekarza dentystry (Dz. Urz. WE L 233 z 24.08.1978, s. 10, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 1, s. 76, z późn. zm.)
- dyrektywa 93/16/EWG – dyrektywa Rady 93/16/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. mająca na celu ułatwienie swobodnego przepływu lekarzy i wzajemnego uznawania ich dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji (Dz. Urz. WE L 165 z 07.07.1993, s. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 2, s. 86, z późn. zm.)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, s. 47)
- TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 321E z 29.12.2006, s. 37)
- obecnie TFUE

Inne źródła prawa

- EKB – Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej wobec zastosowań biologii i medycyny: Konwencja o prawach człowieka i biomedycynie (Europejska konwencja bioetyczna) z 1997 r., podpisana przez Polskę w dniu 7 maja 1999 r., ale nieratyfikowana
- EKPC – europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r., ratyfikowana przez Polskę w dniu 19 stycznia 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284)
- KEL – kodeks etyki lekarskiej, przyjęty uchwałą Nadzwyczajnego II Krajowego Zjazdu Lekarzy z dnia 14 grudnia 1991 r. w sprawie Kodeksu Etyki Lekarskiej, zmieniony uchwa-

- MPPOiP – łą nr 5 Nadzwyczajnego VII Krajowego Zjazdu Lekarzy z dnia 20 września 2003 r. (Biul. NRL 2004, nr 1, poz. 84)
- Regulamin Porządkowy – Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r., ratyfikowany przez Polskę w dniu 18 czerwca 1977 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167)
- uchwała nr 30/10/VI – załącznik do zarządzenia nr 18/2012 Dyrektora Centrum Egzaminów Medycznych z dnia 31 października 2012 r. w sprawie Regulaminu Porządkowego Lekarskiego Egzaminu Końcowego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego
- uchwała nr 30/10/VI Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 3 września 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach przyznawania prawa wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentysty oraz prowadzenia rejestru lekarzy i lekarzy dentystów (Biul. NRL 2010, nr 7, poz. 130)

Organy orzekające

- NSA – Naczelny Sąd Administracyjny
- SA – sąd apelacyjny
- SN – Sąd Najwyższy
- SO – sąd okręgowy
- TK – Trybunał Konstytucyjny
- TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
- WSA – wojewódzki sąd administracyjny

Zbiory orzecnictwa

- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego
- KZS – Krakowskie Zeszyty Sądowe. Orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie w sprawach karnych
- ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
- ONSA WSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
- OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych

OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
Zb. Orz.	– Zbiór Orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji

Czasopisma

Biul. Inf.	– Biuletyn Informacyjny Sądu Lekarskiego i Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej
SLiROZ	– Biuletyn Naczelnej Rady Lekarskiej
Biul. NRL	– Biuletyn Naczelnej Rady Lekarskiej
CzPKiNP	– Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
GL	– Gazeta Lekarska
GP	– Gazeta Prawna
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
NP	– Nowe Prawo
PiM	– Prawo i Medycyna
PiP	– Państwo i Prawo
PiPUE	– Prawo i Podatki Unii Europejskiej
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
PS	– Przegląd Sądowy
PTL	– Polski Tygodnik Lekarski
St. Iur.	– Studia Iuridica
St. Pr.-Ek.	– Studia Prawno-Ekonomiczne
WPP	– Wojskowy Przegląd Prawniczy

Inne skróty

CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
-------	--

CEM	– Centrum Egzaminów Medycznych
CMKP	– Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
LDEK	– Lekarsko-Dentystyczny Egzamin Końcowy
LDEP	– Lekarsko-Dentystyczny Egzamin Państwowy
LEK	– Lekarski Egzamin Końcowy
LEP	– Lekarski Egzamin Państwowy
NIL	– Naczelna Izba Lekarska
NRL	– Naczelna Rada Lekarska
PAN	– Polska Akademia Nauk
PES	– Państwowy Egzamin Specjalizacyjny
PEU	– Państwowy Egzamin Umiejętności
PKE	– Państwowa Komisja Egzaminacyjna

Uwaga: artykuły przywoływane w komentarzu bez bliższego określenia lub z określeniem „ustawa” są artykułami komentowanej ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 z późn. zm.). Zarówno jak w ustawie, tak i w komentarzu, w przypadku tej samej konstrukcji prawnej używa się terminu „lekarz”, rozumiejąc przez to również lekarza dentystę.

Dla wygody czytelnika informujemy, że oprócz oficjalnych miejsc publikacji, podawanych przy powoływanych w tekście dokumentach, są one dostępne także na stronach internetowych wydających je instytucji: stanowiska i uchwały Naczelnej Rady Lekarskiej na stronie internetowej www.nil.gov.pl, orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na stronie www.curia.europa.eu, akty prawa Unii Europejskiej na stronie www.eur-lex.europa.eu, a dokumenty Rady Europy na stronie www.coe.int.

WSTĘP DO I WYDANIA

Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentystry, pomimo iż obowiązuje przeszło dekadę, nie doczekała się dotychczas komentarza. Zasadniczą przyczyną tego stanu rzeczy było to, że trwają wciąż prace nad jej gruntowną nowelizacją, które wskutek zmiany rządów i w konsekwencji zmieniającej się wizji opieki zdrowotnej były wielokrotnie przerywane, podejmowane na nowo i jak dotychczas nie doczekały się zakończenia.

Nie oznacza to oczywiście, że ustawa w czasie jej obowiązywania nie ulegała zmianom. Takie nowelizacje, mimo że o charakterze doraźnym, dokonywały się stale. Miały one przede wszystkim związek z potrzebą dostosowywania przepisów o wykonywaniu zawodu lekarza i lekarza dentystry do zasad wykonywania tych zawodów oraz przepisów dotyczących uznawania kwalifikacji ustanowionych w prawie wspólnotowym. Część zmian była natomiast konsekwencją przeobrażeń strukturalnych w zakresie funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej w Polsce i – będącej m.in. pochodną tych zmian – reformy zasad finansowania świadczeń zdrowotnych ze środków publicznych.

W dniu 23 kwietnia weszła w życie najnowsza nowelizacja ustawy, z dnia 12 marca 2008 r., wdrażająca do prawa polskiego postanowienia dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, s. 22, z późn. zm.). Zmiany te zostały uwzględnione w niniejszym komentarzu. W międzyczasie do Sejmu wpłynął pakiet projektów ustaw reformujących system opieki zdrowotnej, w tym zasady wykonywania zawodów medycznych. Trudno jednak oczekiwać szybkiego zakończenia prac legislacyjnych. Planowana reforma ma mieć bowiem

charakter kompleksowy i wymaga rozpatrzenia kilku projektów ustaw łącznie. Dodatkowo sprawę komplikuje fakt, iż wiele kwestii reguluje się po raz pierwszy. Ponadto już wiadomo, że zgłaszane są liczne zastrzeżenia do projektów, także o charakterze podstawowym, a tempo pracy nie jest szybkie. W tej sytuacji doświadczenie uczy, że dalsze zwlekanie z opublikowaniem komentarza do ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry może oznaczać odłożenie tej publikacji *ad calendas Graecas*. Jedynym więc racjonalnym wyjściem jest wydanie komentarza i uwzględnienie ewentualnych zmian legislacyjnych w jego wznowieniu.

Warto dodać, że w międzyczasie ukazały się komentarze do innych ustaw medycznych, pomimo iż również one podlegały i nadal podlegają stałym modyfikacjom. Przykładem może być wydany przez Wolters Kluwer komentarz do ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz do ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Wiele szczegółowych zagadnień uregulowanych przepisami ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry jest przedmiotem artykułów, ukazujących się głównie w periodyku „Prawo i Medycyna”, oraz opracowań monograficznych, m.in. wydawanych przez Wolters Kluwer w serwisie Prawo i Zdrowie. W szczególności wszechstronnej i pogłębionej analizie poddane zostały różne aspekty odpowiedzialności karnej lekarza oraz jego odpowiedzialności cywilnej. Autorzy komentarza założyli więc, że nie będą ponownie omawiać zagadnień, które doczekały się już szczegółowej analizy, poprzestając na odesłaniu do nich czytelnika.

Publikacje te jednak nie mogą zastąpić komentarza. Potrzeba wydania oddzielnego komentarza do ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry wiąże się ze złożonością i wieloaspektowością materii będącej przedmiotem regulacji tej ustawy. Podyktowana jest również potrzebą wyjaśnienia niektórych przepisów, które nawet wśród prawników rodzą wątpliwości interpretacyjne i liczne kontrowersje.

Komentarz jest dziełem prawników, z jednej strony tych, którzy już od dawna zajmują się prawem medycznym, zwłaszcza we współpracy z izbami lekarskimi, i mają w tym zakresie duże doświadczenie. Z drugiej strony w skład zespołu wchodzi doktoranci przygotowujący rozprawy doktorskie z prawa medycznego lub europejskiego prawa ochrony zdrowia. Taki dobór autorów stwarza szanse na omówienie zarówno

teoretycznych, jak i praktycznych aspektów wykonywania zawodu lekarza, poczynając od warunków przyznawania prawa wykonywania zawodu, zasad uznawania kwalifikacji zawodowych, systemu kształcenia przed- i podyplomowego, aż do zasad wykonywania zawodu w odniesieniu do fundamentalnych praw pacjenta, zasad przeprowadzania eksperymentu medycznego, praw i obowiązków lekarzy czy form wykonywania zawodu. Podanie zaś w stopce redakcyjnej, którą część komentarza przygotowali poszczególni autorzy, umożliwi czytelnikowi dokonanie oceny, jak wywiązali się oni z powierzonych im zadań. Niezwykle dynamiczny rozwój nauk medycznych oraz praktyki medycznej stawia przez twórcami i komentatorami prawa medycznego ciągłe wyzwania. Pojawiają się bowiem coraz to nowe zagadnienia prawne, wymagające rozstrzygnięcia. W tym więc sensie komentarz potrzebować będzie z pewnością w przyszłości uzupełnienia.

Na płycie CD dołączonej do komentarza znajdują się wszystkie powoływane w tekście akty prawne, Kodeks Etyki Lekarskiej oraz ważniejsze uchwały i stanowiska Naczelnej Rady Lekarskiej. W ten sposób autorzy starali się ułatwić czytelnikowi dotarcie do źródeł prawa i zasad deontologicznych, w przypadku gdyby informacje na dany temat uwzględnione w komentarzu okazały się niewystarczające.

Adresatami komentarza są przede wszystkim lekarze i lekarze dentyści, a także przyszli adepci zawodu. Przedstawione w komentarzu zasady mają charakter powszechny. Dotyczą one wszystkich lekarzy i lekarzy dentyistów, niezależnie od formy, w jakiej wykonują zawód. Autorzy mają nadzieję, że komentarz ten pomoże praktykującym lekarzom w rozwiązaniu wielu problemów, z jakimi borykają się w codziennej pracy zawodowej, i ułatwi realizację standardów wymaganych prawem w codziennej praktyce medycznej. Wyboru omawianych zagadnień starano się dokonać właśnie pod kątem przydatności komentarza do ich potrzeb. Autorzy dążyli również do tego, aby tok wywodu był zrozumiały dla osób nieposiadających przygotowania prawniczego. Na ile im się to udało, ocenią czytelnicy.

Eleonora Zielińska

WSTĘP DO II WYDANIA

Od czasu ukazania się w 2008 r. I wydania komentarza weszła w życie, długo oczekiwana, szeroka nowelizacja ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry z dnia 5 grudnia 1996 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 z późn. zm.), dokonana ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. Nr 113, poz. 658), a także wiele innych ustaw kluczowych dla systemu ochrony zdrowia, które wprowadziły liczne zmiany m.in. w ustawie o zawodzie lekarza. Ograniczając się do najważniejszych z tych ustaw, należy wymienić niezwykle istotną dla praktyk lekarskich ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 217), ustawę z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 159 z późn. zm.), a także ustawę z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz. U. Nr 113, poz. 657 z późn. zm.) oraz ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. Nr 122, poz. 696 z późn. zm.).

W związku z tym wynikła potrzeba przygotowania II wydania komentarza, zmienionego i zaktualizowanego. Prace nad nim rozpoczęły się tuż po ogłoszeniu tekstu ww. ustaw, jednak częste deklarowanie potrzeby zmian przez urzędników oraz ustawiczne nowelizacje niektórych aktów wykonawczych, np. rozporządzenia w sprawie recept lekarskich, oraz długotrwały brak kompletu tych aktów, m.in. w tak kluczowej dla nowelizacji kwestii jak lekarski egzamin końcowy, uniemożliwiały sfinalizowanie tych prac. Warunki do ich ukończenia stworzyło dopiero wejście

w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie Lekarskiego Egzaminu Końcowego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego (Dz. U. poz. 903) oraz zarządzenia nr 18/2012 Dyrektora Centrum Egzaminów Medycznych z dnia 31 października 2012 r. w sprawie Regulaminu Porządkowego Lekarskiego Egzaminu Końcowego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego, a także 15 innych aktów wykonawczych dotyczących kształcenia podyplomowego.

Późniejsze przygotowanie II wydania komentarza umożliwiło uwzględnienie zmian ustawy mających miejsce po ww. nowelizacjach; tzn. wniesionych ustawami z dnia 22 grudnia 2011 r. (Dz. U. Nr 291, poz. 1707) oraz z dnia 7 grudnia 2012 r. (Dz. U. poz. 1456 z późn. zm.), dotyczących przepisów art. 15, 16j oraz 16k ustawy, ustanawiających zasady finansowania stażu podyplomowego, rezydentury oraz szkoleń specjalizacyjnych, a także z dnia 13 stycznia 2012 r. (Dz. U. poz. 95) w zakresie art. 45 ustawy, regulującego sporządzanie recept.

Warto przypomnieć, że nasz komentarz wydany w 2008 r. był pierwszym komentarzem do ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, pomimo długiego okresu jej obowiązywania. Drugi komentarz, nieuwzględniający jednak jeszcze nowelizacji z 2011 r., ukazał się w innym wydawnictwie dopiero w 2010 r. i nie został uaktualniony.

Autorzy komentarza od początku przyjęli założenie, że nie będą ponownie omawiać zagadnień, które doczekały się już szczegółowej analizy w innych powszechnie dostępnych publikacjach, lecz poprzestaną na odesłaniu do nich czytelnika. Przykładem takich publikacji może być wydany przez Wolters Kluwer komentarz do ustawy o działalności leczniczej, ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz do ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wiele szczegółowych zagadnień uregulowanych przepisami ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry jest przedmiotem artykułów, ukazujących się głównie w periodyku Prawo i Medycyna, a także opracowań monograficznych, m.in. wydawanych przez Wolters Kluwer w serwisie Prawo i Zdrowie. W szczególności w tych publikacjach wszechstronnej i pogłębionej analizie poddane zostały różne aspekty odpowiedzialności karnej i cywilnej lekarza. Z tego względu poza aktualizacją samej treści

komentarza w II wydaniu uzupełniono także bibliografię oraz orzecznictwo odnoszące się do wykonywania zawodu lekarza.

Oba wydania komentarza są dziełem prawników: z jednej strony tych, którzy już od dawna zajmują się prawem medycznym, zwłaszcza we współpracy z izbami lekarskimi, i mają w tym zakresie duże doświadczenie. Z drugiej strony tych, którzy pracują w administracji publicznej, przygotowują równocześnie rozprawy doktorskie lub inne prace naukowe z prawa medycznego lub europejskiego prawa ochrony zdrowia. Taki dobór autorów stworzył szanse na omówienie zarówno teoretycznych, jak i praktycznych aspektów wykonywania zawodu lekarza, począwszy od warunków przyznawania prawa wykonywania zawodu, zasad uznawania kwalifikacji zawodowych, systemu kształcenia przed- i podyplomowego, a skończywszy na zasadach wykonywania zawodu w odniesieniu do fundamentalnych praw pacjenta, zasadach przeprowadzania eksperymentu medycznego, prawach i obowiązkach lekarzy czy formach wykonywania zawodu. Natomiast wyszczególnienie w stopce redakcyjnej oraz na stronach komentarza, który z autorów przygotował daną jego część, pozwoli czytelnikowi ocenić, jak wywiązali się oni z powierzonych im zadań.

Niezwykłe dynamiczny rozwój nauk medycznych oraz zmieniające się uwarunkowania naukowe i prawne wykonywania praktyki lekarskiej stawiają przez twórcami i komentatorami prawa medycznego ciągłe wyzwania. Pojawiają się bowiem coraz to nowe, wymagające rozstrzygnięcia zagadnienia dotyczące największego dobra człowieka, jakim jest życie i zdrowie. W tym więc sensie praca nad komentarzem ma charakter ustawiczny i z pewnością niezbędne okażą się w przyszłości uzupełnienia i aktualizacje.

Adresatami komentarza są przede wszystkim lekarze i lekarze dentyści, a także przyszli adepci tych zawodów. Przedstawione w komentarzu zasady mają charakter powszechny. Dotyczą wszystkich lekarzy i lekarzy dentyistów, niezależnie od formy, w której wykonują zawód. Autorzy mają nadzieję, że komentarz ten pomoże praktykującym lekarzom w rozwiązaniu wielu problemów, z jakimi borykają się na co dzień, i ułatwi realizację standardów wymaganych prawem w pracy zawodowej. Wyboru omawianych zagadnień starano się dokonać właśnie pod kątem przydatności komentarza do potrzeb lekarzy. Autorzy dążyli również do tego, aby tok

wyvodu był zrozumiały dla osób nieposiadających przygotowania prawniczego. Na ile im się to udało, ocenią czytelnicy.

Do II wydania komentarza zostało dołączone zamiast płyty CD hasło (w formie „zdrapki”) do internetowej informacji, w której umieszczono teksty ważniejszych powoływanych w tekście aktów prawnych, uchwał i stanowisk Naczelnej Rady Lekarskiej, a także Kodeksu Etyki Lekarskiej. W ten sposób autorzy starali się ułatwić czytelnikowi dotarcie do źródeł prawa i zasad deontologicznych oraz zachęcić go do samodzielnej ich analizy.

Eleonora Zielińska

Ustawa

z dnia 5 grudnia 1996 r.

o zawodach lekarza i lekarza dentysty

(tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634; zm.: Dz. U. z 2011 r. Nr 291, poz. 1707; z 2012 r. poz. 95, poz. 1456; z 2013 r. poz. 1245, poz. 1287, poz. 1645, poz. 1650)

Rozdział 1

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. [Zakres regulacji]

Ustawa określa zasady i warunki wykonywania zawodów lekarza i lekarza dentysty.

1. Przepis art. 1 określa zakres podmiotowy oraz przedmiotowy ustawy.

2. Pod względem podmiotowym ustawa dotyczy dwóch grup zawodów zaliczanych w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy do grupy specjalistów ds. zdrowia, oznaczonych symbolem 221 (lekarze) oraz 226 (lekarze dentyści) (zob. załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, Dz. U. Nr 82, poz. 537 z późn. zm., które zastąpiło rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, Dz. U. Nr 265, poz. 2644). Klasyfikacja została opracowana na podstawie Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów ISCO-88, przyjętego na XIV Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy w Genewie w 1987 r., oraz jego nowej edycji z 1994 r., tzw. ISCO-88 (COM), dostosowanej do potrzeb Unii Europejskiej. Służy ujednocnieniu nazewnictwa zawodów i specjalności występujących na rynku pracy oraz racjonalnemu planowaniu jego obsługi i określaniu jego struktury zawodowej. Zaproponowana dla tych celów siatka pojęciowa (zob. teza 3 komentarza) powinna być stosowana w ustawach określa-

jących zasady i warunki wykonywania poszczególnych zawodów, w tym zawodów lekarza i lekarza dentystry. W celu dostosowania użytej w ustawie terminologii do stosowanej w klasyfikacji dokonano w 2003 r. zmiany komentowanej ustawy (zob. ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o zmianie ustawy o zawodzie lekarza oraz ustawy o zmianie ustawy o zawodzie lekarza oraz o zmianie innych ustaw, Dz. U. Nr 90, poz. 845), w której wyniku m.in. zastąpiono pojęcie lekarza stomatologa pojęciem lekarza dentystry oraz wprowadzono pojęcie specjalności.

3. Struktura klasyfikacji w świetle powołanego rozporządzenia z 2010 r. oparta jest na systemie pojęć, z których najważniejsze to: zawód, specjalność, umiejętności oraz kwalifikacje zawodowe.

Zawód to zbiór zadań (zespół czynności wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy), wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby. Zawód daje prawo do określonej, uznawanej społecznie aktywności, jest zasadniczym elementem usług i świadczeń, praw i obowiązków, kompleksem nie tylko określonych czynności technicznych, ale i przypisanej temu zawodowi roli społecznej (zob. I. Lazari-Pawłowska, *Etyki zawodowe jako role społeczne (w:) Etyka zawodowa*, red. A. Sarapata, Warszawa 1971). Specjalność jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu. Przez to pojęcie rozumie się część czynności o podobnym charakterze, wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji składowych zadań zawodowych. Przez umiejętność rozumie się sprawdzoną możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach danego zawodu lub specjalności. Kwalifikacje zawodowe rozumie się jako układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji zadań zawodowych. Dla celów klasyfikacji wyróżnia się dwa aspekty kwalifikacji zawodowych: poziom i specjalizację. Poziom to funkcja kompleksowości i zakresu umiejętności wynikających ze złożoności oraz zakresu zadań i obowiązków, przy czym kompleksowość umiejętności traktuje się jako czynnik ważniejszy. Specjalizację kwalifikacji definiuje się przez rodzaj koniecznej wiedzy czy umiejętność posługiwania się określonymi urządzeniami i narzędziami lub przez rodzaj stosowanych materiałów albo świadczonych usług. Pojęcie specjalności

nawiązuje do określonej dziedziny medycyny. Specjalizacja powinna być rozumiana jako dążenie do bycia specjalistą w danej specjalności (dziedzinie medycyny).

4. Wspomniana klasyfikacja wyróżnia m.in. ogólnie lekarzy (oznaczonych symbolem 221, w tym specjalistów oznaczonych symbolem 2212) i lekarzy dentyistów (symbol 226, w tym specjalistów oznaczonych symbolem 2262). W podgrupie lekarzy specjalistów wyróżnia się 68 specjalności, oznaczonych różnymi symbolami, np. anestezjologia i intensywne leczenie (221202), medycyna paliatywna (221233), medycyna rodzinna (221236), reumatologia (221261), zdrowie publiczne (221268), urologia dziecięca (221267). Lekarze niedający się zaliczyć do żadnej z wymienionych specjalności figurują pod symbolem 221290. Specjalności wyszczególnionych w podgrupie lekarzy dentyistów specjalistów jest łącznie 9, np. chirurgia stomatologiczna (226201), chirurgia szczękowo-twarzowa (226202), ortodoncja (226204), protetyka stomatologiczna (226206). Symbolem 226290 zostali oznaczeni pozostali lekarze dentyści specjaliści.

5. Zawody lekarza i lekarza dentyisty są zaliczane do zawodów zaufania publicznego, o których mowa w art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). Zawodom tym „społeczeństwo przypisuje (...) wymóg posiadania bardzo wysokich umiejętności fachowych, zwykle ukończenia wyższych studiów oraz odbycia dalszych szkoleń (aplikacja, specjalizacja)” (zob. P. Sarnecki, *Pojęcie zawodu zaufania publicznego (art. 17 ust. 1 Konstytucji) na przykładzie adwokatury* (w:) *Konstytucja, wybory, parlament. Studia ofiarowane Zdzisławowi Jaroszowi*, red. L. Garlicki, Warszawa 2000, s. 157). Zawodom zaufania publicznego towarzyszy często pewien etos. Zawody te mają bezpośredni wpływ na losy jednostek i społeczeństwa, służą ochronie podstawowych wartości społecznych, legitymują się swoistym powołaniem społecznym, nieograniczającym się do wytwarzania określonych przedmiotów (zob. M. Michalik, *Społeczne przesłanki, swoistość i funkcje etyki zawodowej* (w:) *Etyka...*, red. A. Sarapata, s. 11).

6. Do etosu zawodu lekarza nawiązuje Kodeks Etyki Lekarskiej przyjęty uchwałą Nadzwyczajnego II Krajowego Zjazdu Lekarzy z dnia 14 grudnia 1991 r. w sprawie Kodeksu Etyki Lekarskiej, zmieniony uchwałą nr 5

Eleonora Zielińska – profesor zwyczajny na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; kierownik Katedry Prawa Karnego Porównawczego oraz Kliniki Prawa, a także Podyplomowego Międzywydziałowego Studium Prawa Medycznego, Bioetyki i Socjologii Medycyny UW; autorka wielu publikacji m.in. z dziedziny prawa medycznego.

Elżbieta Barcikowska-Szydło – radca prawny w podmiotach działalności leczniczej; koordynator Zespołu Radców Prawnych Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie; były członek komisji bioetycznej oraz wieloletni wykładowca akademicki.

Katarzyna Majcher – radca prawny, zastępca dyrektora Departamentu Prawa Unii Europejskiej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych; były ekspert narodowy w Komisji Europejskiej w Dyrekcji Generalnej ds. Rynku Wewnętrznego i Usług; specjalista w zakresie prawa medycznego oraz prawa Unii Europejskiej.

Mirosława Malczewska – radca ministra w Departamencie Prawa Unii Europejskiej Ministerstwa Spraw Zagranicznych; były ekspert narodowy w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej; specjalista w zakresie zdrowia publicznego i systemu opieki zdrowotnej; autorka publikacji z zakresu prawa europejskiego i medycznego.

Witold Preiss – długoletni radca prawny w zakładach opieki zdrowotnej i lekarskich towarzystwach naukowych; były koordynator Zespołu Radców Prawnych w Naczelnej Radzie Lekarskiej; współautor projektu ustawy o izbach lekarskich; autor publikacji z zakresu prawa medycznego.

Krzysztof Sakowski – prokurator Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie; w sferze jego zainteresowań zawodowych znajduje się odpowiedzialność karna pracowników służby zdrowia.

■ Prezentowana książka to drugie, zmienione i rozszerzone, wydanie komentarza do ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Zawiera analizę przepisów według stanu prawnego na dzień 31 stycznia 2014 r., z uwzględnieniem problemów występujących w praktyce i orzecznictwie sądowym. Autorzy kompleksowo omawiają warunki przyznawania prawa wykonywania zawodu oraz odbywania szkoleń specjalizacyjnych, zasady wykonywania zawodu, które wynikają nie tylko z ustawy, ale także z innych aktów prawnych. Dodatkowo analizują stosunki lekarzy z innymi podmiotami systemu ochrony zdrowia, zwłaszcza organami samorządu zawodowego i Narodowym Funduszem Zdrowia. Szczególne miejsce poświęcają relacji lekarz–pacjent.

■ Publikacja skierowana jest do lekarzy i lekarzy dentystów oraz innych przedstawicieli zawodów medycznych, pracowników podmiotów leczniczych, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną zdrowia oraz prawników i wszystkich zainteresowanych tą problematyką. Będzie przydatna również dla studentów, stażystów i wykładowców uczelni medycznych oraz organizatorów kształcenia podyplomowego.

■ Opracowanie wzbogacone zostało o teksty aktów prawnych powoływanych w komentarzu, tekst Kodeksu Etyki Lekarskiej oraz najważniejsze uchwały, stanowiska i apele naczelnych organów samorządu lekarskiego, które dostępne są w wersji elektronicznej do pobrania ze strony www.uzld.lex.pl – po wpisaniu zamieszczonego w książce kodu aktywacyjnego.

ISBN 978-83-264-4453-1

9 788326 444531

Cena 129 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.książki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

